ఒకటి విన్నాను. ఒకాయన దేముణ్ణి ప్రార్థిస్తే ఆయన ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. 'దేముడా మాకు వెయ్యేళ్ళయితే నీకు ఎంతకాలం' అనడిగితే 'ఓ క్షణం' అన్నాడట దేముడు. 'మాకు వెయ్యి వరహాలవుతే నీ కెంత డబ్బు!' అని అడిగితే 'ఒక్క వరహ' అన్నాడట దేముడు. అయితే నాకు 'ఆ వరహా ఇవ్వు' అని ఆ భక్తుడు కోరితే ఆ దేముడు 'ఓ క్షణం ఆగు' అని మరుగయ్యాడట. డబ్బు విలువ చాలామందికి చిన్నప్పుడే తెలుస్తుంది. నాలా. నా ఆరేడేళ్ళప్పుడు ఓ చిల్లుకాణీ నోట్లో వుంచుకుని పొరపాట్న మింగేసాను. ఆ సంగతి గుర్తుంచుకుని మా అమ్మ నేను దాన్ని మర్నాడు ఉదయం తీసి కడిగి ఇచ్చేదాకా కాఫీ ఇవ్వలేదు. అఫ్‌కోర్స్. ఆ రోజుల్లో కాణీ డబ్బుకున్న విలువ ఈ రోజు పది రూపాయలకి కూడా లేదు.

ఏతావాతా అంతా గుర్తుంచుకోవాల్సిన విషయం డబ్బు కొబ్బరి పీచు లాంటిది కాని కొబ్బరి కాదు. అది భోజనాన్ని ఇస్తుంది కాని ఆకలిని కాదు. ఔషధాన్ని కొంటుంది కాని ఆరోగ్యాన్ని కాదు. పరిచయస్తుల నిస్తుంది కాని స్నేహితుల్ని కాదు. ఓ రోజు సంతోషం ఇస్తుంది కాని మనశ్శాంతిని కాదు. డబ్బు ఇవ్వని ఈ మిగతావి కూడా మనిషికి డబ్బంత సమానంగా ముఖ్యం.

మిస్టర్ వెంగళ్రావ్

ఈ కాలం రెగ్యులర్‌గా చదివేవారికి మిస్టర్ వెంగళ్రావు
యమే. ఓసారి మీకతన్ని గుర్తు చేయాలంటే, అతను రేడియోని
దాకా ఎందుకు కొనలేదో చెప్తే చాలు. కలర్ రేడియో కోసం
ు.

మేం ఇద్దరం రూంమేట్స్‌గా వుండేప్పుడు చదువుకునే రోజుల్లో
ా ధనవంతుడవ్వాలని అనేక మార్గాలకోసం ఆలోచించేవాడు. ఆ

ప్రయత్నంలో రెండురూపాయల దొంగనోటుని తయారు చేసాడు, ఇరవై రూపాయల నోటులోని సున్నాలన్నీ చెరపేసి.

ఇవాళ మిస్టర్ వెంగళ్రావు పుట్టినరోజు కాబట్టి మా ఇంట్లో అతనికి సంబంధించిన అనేక విషయాలు మాట్లాడుకొన్నాం. ఎవరికి వాళ్ళం అతని గురించి తెలిసింది చెప్పుకున్నాం.

మా యింట్లో కొత్తగా ఫోన్ వచ్చినపుడు మా నెంబరు తెలియ చేస్తూ పోస్ట్ కార్డులు అచ్చువేసి అందరికీ పంపాను. అలాగే వెంగళ్రావుకి కూడా పంపాను. అతని దగ్గరనించి తిరుగు టపాలో సమాధానం వచ్చింది. మీ ఇంటి ఫోన్ నెంబరు అరవై రెండువేల రెండువందల నలభై నాలుగు అని రాసావు. కాని ఇక్కడ ఏ ఫోన్ చూసినా డయల్ చేయడానికి నంబర్లు ఒకటి నించి తొమ్మిది దాకానే వున్నాయి, తప్ప అన్ని వేల సంఖ్యలో లేవు కాబట్టి నీకు ఫోన్‌చేసి కంగ్రాట్యులేట్ చేయలేక ఈ లెటర్ ద్వారా కంగ్రాట్స్‌ని తెలుపుతున్నాను అని.

ఫోన్ అంటే గుర్తొచ్చింది.... ఓ రోజు రాత్రి మాయింట్లో పడుకు న్నప్పుడు అర్ధరాత్రి దాటాక ఫోన్ మోగితే వెంగళ్రావు రిసీవర్ ఎత్తాడు. అది రాంగ్‌నెంబర్. అవతలివాళ్ళకి ఆ విషయం తెలియగానే, 'సారి.... ఇంత అర్ధరాత్రి మిమ్మల్ని నిద్ర లేపినందుకు' అంటే వెంగళ్రావు 'ఇట్సాల్‌రైట్. ఫోన్ ఎత్తడానికి ఎలాగయినా నేను లేవాలిగా. ఆ బెల్ శబ్దానికి లేచానుకాని మీరు కాదుగా నన్ను లేపింది' అన్నాడు. మా అమ్మ అతన్ని గుర్తు చేసుకుంటూ ఆ సంగతి చెప్పింది.

మా చెల్లెలు నవ్వాపుకుంటూ చెప్పింది.

"ఆ రాత్రి ఓ గదిలో పడుక్కొని మర్నాడు ఇంకో గదిలో నిద్రలేచాడు. రాత్రి గది మారారా అని నేనడిగితే, 'అవును. నాకు ఒకటే గురక. ఆ చప్పుడికి మెలకువ వచ్చేస్తోంది కాబట్టి ఇంకోగదిలో పడుకున్నాను' అని చెప్పాడు."

ఆ రాత్రి పడుకోబోయే ముందు వెంగళ్రావు "మీ ఇంట్లో రెండు స్పూన్స్ వుంటే ఇస్తారా?" అని అడిగాడు నన్ను. ఎందుక ఓ మందు చూపించి "ప్రతిరాత్రి పడుకోబోయే ముందు డాక్టర్

నాలుగు స్పూన్స్ మందు తాగమన్నాడు. కాని నేను పొరబాట్న రెండు స్పూన్సే పెట్లో వేసుకుని తెచ్చాను. ఇంకో రెండు స్పూన్స్ కావాలి" అన్నాడు చెప్పింది మా అక్కయ్య కూడా.

మా పిన్నమ్మ తీర్థయాత్రలకి వెళ్తూ వెంగళ్రావింట్లో ఓ రోజు ఆగింది. అప్పుడు జరిగిన సంగతి గుర్తు తెచ్చుకుని చెప్పింది.

"వాడింట్లో వర్షం కురుస్తోంది. ఆ రాత్రి ఒకటే వాన. 'సీలింగ్‌లోంచి వానపడుతుంటే రిపేర్ చేయించలేకపోయావా? అంటే ఇంత వానలో ఎలా కుదురుతుందండి?' అన్నాడు వెంగళ్రావు. 'అసలింతకాలం ఎందుకు ఆగావు? మొదటిసారి వానకి కురిసినప్పుడు అది ఆగాక చేయించి వుండాల్సింది' అని నేనంటే వర్షం పడనప్పుడు సీలింగ్‌లోంచి నీళ్ళు కుదరవు. అలాంటప్పుడు ఎందుకని మానేసాను అన్నాడు.

మర్నాడు మా పిన్నమ్మని రైలెక్కించడానికి వెళ్ళాడు వెంగళ్రావు. దారిలో అద్దం కనపడితే వంగి తీసుకున్నాడు. దుమ్ముతో కొట్టుకుపోయిన దాన్ని చూసి 'ఛీ. ఎంత అసహ్యంగా వుందో. ఈ ఫోటో తీయించుకున్నవాడు దాన్ని రోడ్డు మీదకి విసిరేయడంలో ఆశ్చర్యం లేదు అన్నాడట.

వెంగళ్రావుతో తన అనుభవం గురించి చెప్పాడు మా అన్నయ్య. ఓసారి సికింద్రాబాద్ రైల్వేస్టేషన్‌లో బెజవాడకి టిక్కెట్ రిజర్వ్ చేయించడానికి వెళ్ళాడు వెంగళ్రావు. మా అన్నయ్య బయట కారులో అతని కోసం వెయిట్ చేయసాగాడు. పావుగంటయింది. అరగంటయింది. గంటయింది. అయినా రాడే? మా అన్నయ్య కారు లాక్‌చేసి లోపలికి [illegible]ళ్తే ఓ క్యూలోంచి ఇంకోక్యూలోకి మారుతూ కనపడ్డాడు అతను. [illegible] అన్నయ్య అతన్ని "అదేవిటి వెంగళ్రావ్? ఆ క్యూలో ముగ్గురే [illegible]న్నారు. ఇక్కడ పదిమంది వుంటే పదకొండోవాడిగా ఇందులోకి [illegible]రేమిటి?" అని అడిగాడు. అందుకు వెంగళ్రావు 'ఆ కౌంటర్‌లోని [illegible] స్లోగా ఇస్తున్నాడు టిక్కెట్లు. ఈ కౌంటర్‌లోని వ్యక్తి క్విక్‌గా [illegible]న్నాడు. అందుకని' అని జవాబు చెప్పాడు. ఆ విధంగా ఎవరు [illegible] ఇస్తున్నారో గమనించే క్యూలు మారుతున్నాడట వెంగళ్రావు

గంటనించి!

మా అమ్మ వెంగళ్రావు చిన్నప్పటి సంగతి ఒకటి గుర్తు చేసింది. వెంగళ్రావు అమ్మ అతనికి స్కూల్ టైంకి అన్నం వండి పెట్టలేకపోవడంతో మధ్యాహ్నం లంచ్‌కని 5 రూపాయల కాగితం ఇచ్చింది. లంచ్ అవర్‌లో వెంగళ్రావు శుభ్రంగా అయిదురూపాయల కాగితాన్ని నమిలి తినేసాడు. అలాగే వాళ్ళ నాన్న ఓ మనిఆర్డర్ ఫారం కొనుక్కురమ్మని పంపిస్తే, పోస్టల్ ధరలు మర్నాటినించి పెరుగుతున్నాయని తెలిసి ఆరువందల పోస్ట్ కార్డులు కొనుక్కుని ఇంటికి తీసుకువచ్చాడు.

వెంగళ్రావు ఎప్పుడూ హెయిర్‌కటింగ్ సెలూన్‌కి వెళ్ళినా అక్కడి సంభాషణ ఇలా వుంటుంది.

"హెయిర్ కటింగ్‌కి ఎంత?"

"పదిరూపాయలు"

"షేవింగ్‌కి?"

"మూడురూపాయలు"

"అయితే నా తలని షేవ్‌చెయ్యి"

అలాగే వెంగళ్రావు రాసే ప్రతి వుత్తరంలోని ఆఖరి వాక్యాలు ఇవి.

"ఈ లెటర్ నీకు చేరకపోతే ఆ సంగతి నాకు ఆలస్యం చేయకుండా వెంటనే రాయి. మళ్ళీ ఇంకో లెటర్ రాస్తాను. ఉంటాను,"

ఓ సారి మిష్టర్ వెంగళ్రావు ఇంట్లోకి ఓ దొంగ కిటికీ పగల కొట్టుకుని లోపలకి వచ్చి దోచుకుపోయాడు. అతను పోలీసులకి రిపోర్ట్ ఇచ్చాడు. దొంగతనం ఎలా జరిగిందో పరిశీలించడానికి తన ఇంటికి వచ్చిన ఎస్.ఐ.తో ఆశ్చర్యంగా చెప్పాడు.

"ఆ దొంగ ఎలా పారిపోయాడో ఆశ్చర్యంగా వుంది. వేసిన తలుపులన్నీ వేసినట్లుగానే వున్నాయి. ఇంట్లోకి రావడానికయితే కిటి పగలకొట్టాడు కాని తిరిగి వెళ్ళడానికి ఇంకో కిటికీ పగులకొట్టలేదు

ఓసారి బేంక్‌కి వెళ్ళాం మేం ఇద్దరం. అయిదువేల రూపా డ్రా చేసాను. ఓ పదిరూపాయల బండిల్ అతనికిచ్చి వంద వున్నా లెక్కపెట్టమని అడిగాను. నేను కొన్ని లెక్కపెట్టసాగాను. తర

అతన్ని అడిగాను సరిగ్గా వున్నాయా అని.

"సరిగ్గానే వున్నాయి" చెప్పాడు.

"కాని నువ్వు బండిల్ మొత్తం లెక్కపెట్టలేదేమి?" అడిగాను అతని సంగతి తెలుసు కాబట్టి, నేసతనిమీద ఓ కన్నేసి వుంచడంతో.

"ఎనభై మూడు నోట్ల దాకా లెక్కపెట్టాను. అక్కడి దాకా ఎలాంటి తప్పు లేనప్పుడు చివరిదాకా వుంటుందని ఎందుకనుకోవాలి అని లెక్కపెట్టలేదు" ఈ చిన్న విషయం నువు అర్థం చేసుకోలేవా అన్నట్లుగా నావంక చూసి చెప్పాడు.

మా అమ్మాయి ఊహా గట్టిగా ఏడుస్తుంటే చెప్పాడు, ఊహని ఓదారుస్తూ.

"వద్దమ్మా, వద్దు ఏడవకు. ఇలా గట్టిగా ఏడవబట్టే నిన్ను దేముడు ఇక్కడికి పంపించేసాడు. ఇక్కట ఏడిస్తే ఇంకోళ్ళింటికి పంపించేస్తాం కాబట్టి ఏడవకు."

అమెరికా నుంచి వస్తూ నేనో స్కాచ్ బాటిల్ని కొని వెంగళ్రావుకి ప్రజంట్ చేసాను. అతనా బాటిల్మీద అతికించి వున్న 'జానీ వాకర్ బ్లాక్ లేబిల్' అన్న లేబిల్ని చూసి ఆశ్చర్యంగా చెప్పాడు.

"ఎలాగయినా స్కాట్లాండ్ వాళ్ళు మనకన్నా తెలివిగలవాళ్ళు."

"ఏం?" అడిగాను.

"ఈ బాటిల్ని మెషన్మీదకి ఎక్కించి ఈ లేబిల్ని ప్రింట్ చేయడం మాటలా!" చెప్పాడు ఆరాధనగా.

"మనవాళ్ళు ఇంకా గొప్పవాళ్ళు" మందు బాటిల్ మీది, టైప్చేసి అతికించిన కాగితాన్ని చూపించాను.

"నిజమే. బాటిల్ మీద కాగితం అతికించి టైప్ చేయడం కూడా మాటలు కాదు" వప్పుకున్నాడు.

వెంగళ్రావుమీద అతని ఆఫీస్స్టాఫ్ వేసే జోక్ ఒటుంది. అది.... "ఓసారి ఓ తెలివి తక్కువ సుబ్బారావు రోడ్డుమీద వస్తుండగా ఫుట్పాత్ పక్కన ఓ పెట్టెనిండా బంగారు నాణాలని చూసాడు. దానికి అటుపక్క

ఓ దెయ్యం, ఇటుపక్క ఓ దేవత నిలబడి వున్నారు. ఈలోగా అక్కడికి అకస్మాత్తుగా ఓ తెలివి గల వెంగళ్రావు కూడా వచ్చాడు. ఆ ఇద్దరిలో ఎవరు ఆ బంగారునాణాల పెట్టెని తీసుకున్నారు?"

"తెలివి తక్కువ సుబ్బారావు."

"ఎందుకని?"

"ఎందుకంటే నిజానికి దెయ్యంగాని, దేవతగాని, తెలివిగల వెంగళ్రావుగాని వూహతప్ప ఈ లోకంలో వుండనే వుండరు కాబట్టి."

ఓసారి వెంగళ్రావు నాకు ఫోన్‌చేసి చెప్పాడు "మల్లాది. నీ కలం బలం తగ్గుతోందని నాకు అనుమానంగా వుంది"

"ఏం?" అడిగాను ఆసక్తిగా.

"మరేం లేదు. నువు అనేక సోర్స్‌లద్వారా సేకరించిన నిజాలే రాస్తావనుకున్నాను. ఆ నమ్మకం పోగొట్టుకున్నావు. ఈ ప్రపంచంలో ప్రతి ఆరుగురిలో అయిదుగురు చైనావాళ్ళు అని రాసావు. అది అబద్ధం"

"అది నిజమే" చెప్పాను

"నిజమే అయితే మరి మా వూళ్ళో నాలుగు లక్షల మంది వుంటే, ఒక్క చైనావాడు కూడా కనిపించడే?" అడిగాడు.

అసలు వెంగళ్రావు కుటుంబసభ్యుల్లో ఎవరు ముప్పై ఏడవ ఏడు వచ్చేదాకా కాలేజీలో చేరలేదు. కారణం ఆ వయసులోగా ఎవరూ స్కూల్ లోంచి బయటకి రాలేకపోయారు.

మొదటిసారి వెంగళ్రావు హైదరాబాద్‌కి వచ్చినప్పుడు చార్మినార్ చూడటానికి వెళ్ళాడు. తిరిగి వచ్చాక వాళ్ళ వూరుకి రైలు చార్జీలకి ఓ వంద అప్పడిగాడు. 'నువు తెచ్చిన డబ్బేంచేసావ్?" అని నేనడిగితే చిన్న అడ్వెంచర్ చేసానన్నాడు. మోసంచేసి డబ్బు సంపాదించాలనుకుని వెంగళ్రావు ఓ ముస్లిం అతనితో రహస్యంగా చెప్పాడట 'ఈ చార్‌మినార్. అమ్ముతా కాని కొంటావా?' అని.

"తీరా చూస్తే నా దురదృష్టంకొద్దీ ఆ చార్‌మినార్ వాడిదే. నా చార్‌మినార్‌ని నాకు అమ్ముతానంటావా? పోలీసులని పిలుస్తానుండు అన్నాడు. వాడికి వంద ఇచ్చి వదిలించుకున్నాను" చెప్పాడు.

ఓసారి అతని పక్కింటివాళ్ళు ఓనెల పాటు తీర్థయాత్రలకి వెళుతూ, తాము పెంచుకునే గోల్డ్‌ఫిష్‌లని తిరిగి వచ్చేదాకా చూడమని ఇచ్చి వెళ్ళారు. నెల తర్వాత వాళ్ళొచ్చి వాటిని తిరిగి ఇమ్మని అడిగితే అవి చచ్చిపోయాయని చెప్పాడు.

"రోజూ నీళ్ళు మార్చలేదా?" అని అక్వేరియంలోని నీళ్ళని చూసి అడిగితే, 'ఊహూ. నెల క్రితం వుంచిన నీటిని అవి తాగకుండా అలాగే వుంచేసాయి కదా ఇంకెందుకని మార్చలేదు" అని జవాబు చెప్పాడు వెంగళ్రావు.

వెంగళ్రావుని మీకు చూడాలని వుందా? అయితే మీ వూళ్ళో ఎవరయినా 'స్పీడ్ బ్రేకర్ ఎహెడ్–గోస్లో' అన్న బోర్డుచూసి నెమ్మదిగా నడుస్తూ దాన్ని జాగ్రత్తగా దాటడం మీ కంటపడితే అతనే 'మిష్టర్ వెంగళ్రావ్‌గారు' అని మీరు ఇట్టే గుర్తుపట్టేయచ్చు.

స్నేహమేంరా శాశ్వతం

స్నేహితుడు లేని వ్యక్తంటూ ఈ ప్రపంచంలో వుండడు. తల్లిదండ్రులు లేని అనాథకి కూడా స్నేహితులుంటారు. స్నేహంలోని మాధుర్యం అనుభవిస్తే కాని అర్థం కాదు.

సాధారణంగా వుద్యోగం వచ్చేదాకా చేసే స్నేహం ఎంతో బలంగా వుంటుంది. ముఖ్యంగా స్కూలు, కాలేజీ రోజుల్లో బాధ్యతలు బరువులు ఎక్కువగా వుండవు కాబట్టి స్నేహం చెయ్యడానికి సావకాశం, అవకాశం ఎక్కువ. కాని పెళ్ళయ్యాక బాధ్యతలు పెరిగి స్నేహానికి టైం సరిపోకపోవడం, చిన్ననాటి స్నేహితులు ఆ విధంగా వివాహానంతరం దూరం అవడం అందరికీ స్వానుభవమే. కొంతకాలం కలం ద్వారా స్నేహం కొనసాగినా క్రమంగా అదీ సన్నగిల్లుతుంది. ఆ తర్వాత భర్త లేదా భార్య, పిల్లలే స్నేహితులయిపోతారు.